

INFOBROCHURE MOEDERSCHAPSBESCHERMING

Deze infobrochure wordt ter beschikking gesteld van iedere werkneemster.

Het heeft als doel om je enerzijds preventief te informeren en anderzijds om je mee te geven wat je kan/moet doen van zodra je weet dat je zwanger bent of borstvoeding geeft.

Wens je bijkomende toelichtingen of duiding, algemeen of meer specifiek voor je situatie, aarzel dan niet om je leidinggevende, de personeelsdienst (personeelspunt@turnhout.be) of je business partner HR te contacteren.

- Cluster welzijn: eline.kennis@turnhout.be of debby.swolfs@turnhout.be
- Cluster omgeving: bart.wilrycx@turnhout.be of an.bogaerts@turnhout.be
- Cluster beleving: evi.wouters@turnhout.be of kathleen.rommens@turnhout.be
- Cluster personeel & organisatie: evi.wouters@turnhout.be of an.bogaerts@turnhout.be

1) Algemene informatie

Als vrouw behoor je tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens het geven van borstvoeding tot de groep van kwetsbare werkneemsters. Risico's waaraan je wordt blootgesteld kunnen schadelijk zijn voor jouw gezondheid maar ook voor je foetus en pasgeborene omdat moeder en kind fysiologisch en zelfs emotioneel nauw met elkaar verbonden zijn.

Omstandigheden die in normale situaties aanvaardbaar zijn, zijn dat tijdens de zwangerschap mogelijk niet meer.

Stad Turnhout wil daarom zorgzaam omgaan met de werkneemsters tijdens hun prille moederschap.

Risico's

In volgende tabel zijn heel wat gevaren opgenomen die mogelijk een risico kunnen inhouden tijdens zwangerschap en/of borstvoeding. Het is de bedoeling je inzicht te geven en je bewust te maken. De wijze waarop een risico zich effectief in jouw werksituatie kan voordoen, wordt immers steeds voorafgaandelijk door de arbeidsarts beoordeeld en opgenomen in de werkpostfiche voor jouw functie. Deze werkpostfiches zijn raadpleegbaar bij Personeelspunt.

Gevaar	Periode	Duiding
Algemeen		
Vermoeidheid	-Zwangerschap -Na bevalling -Borstvoedingsperiode	Algemeen gesproken neemt de geestelijke én lichamelijke moeheid tijdens de zwangerschap en na de bevalling toe.
Houdingsproblemen	Zwangerschap	Toegenomen buikomvang. Vermindering behendigheid, beweeglijkheid, coördinatie.
Alleen werken	Zwangerschap	Hoger risico bij vallen of wanneer dringend medische hulp nodig.
Stress	-Zwangerschap -Na bevalling	Hormonale, fysiologische en psychologische veranderingen tijdens en na de bevalling.
Geweld door derden	-Zwangerschap -Na bevalling	Verbaal en non-verbaal geweld.

	-Borstvoedingsperiode	
Staannd werk Verplaatsingen	Zwangerschap	... gedurende lange perioden tijdens de dag.
Zittend werk	Zwangerschap	... langdurig, versterkt door uitzonderlijk lang een specifieke houding aan te houden.
Passief roken		
Sanitaire voorzieningen	-Zwangerschap -Borstvoedingsperiode	Veelvuldiger toiletgebruik.
Voeding	Zwangerschap	Veranderende behoefte aan eet- en verfrissingspauzes omwille van hormonale en fysiologische veranderingen.
Specifieke voorzieningen	Borstvoedingsperiode	Mogelijkheid tot afkolven en veilig bewaren van moedermelk.
Fysische factoren		
Schokken, trilling of beweging	Zwangerschap	Onaangename trillingen over het gehele lichaam, in het bijzonder lage frequenties, schudden, schokken, stoten of slagen.
Lawaai	Zwangerschap	Langdurige blootstelling / effect op foetus niet te voorkomen door dragen gehoorsbescherming.
Ioniserende stralingen	-Zwangerschap -Borstvoedingsperiode	
Manueel hanteren van lasten		Het risico in functie van gewicht, tilwijze, duur. Naarmate de zwangerschap vordert, neemt het risico toe door verslapping van de ligamenten en houdingsproblemen. Na keizerssneede. In borstvoedingsperiode ongemak ten gevolge van toegenomen omvang en gevoeligheid borsten.
Extreme koude of hitte	Zwangerschap	Ook risico bij plotselinge temperatuurveranderingen .
Biologische agentia		
	-Zwangerschap -Na bevalling -Borstvoedingsperiode	Doorgegeven via placenta, moedermelk of nauw lichamelijk contact bij of na de geboorte. Zijn vb. risicovol tijdens zwangerschap: rubella, cytomegaalvirus, varicella, Epstein Bar-virus, humaanparvovirus B19, hepatitis B, HIV (aidsvirus). Zijn vb. risicovol tijdens borstvoedingsperiode: cytomegaalvirus, hepatitis B, HIV (aidsvirus).
Chemische agentia		

	-Zwangerschap -Borstvoedings- periode	Bepaalde stoffen en preparaten in functie van eigenschappen en blootstelling. Pesticiden. Bereiding, toediening, afvalverwerking geneesmiddelen. Niet alleen inademing maar ook absorptie door de huid.
--	---	---

2) Je bent zwanger, proficiat!

Melding van je zwangerschap

De eerste drie maanden van de zwangerschap zijn, wat het veroorzaken van blijvende schade aan je ongeboren kind betreft, de meest kwetsbare periode.

Van zodra je op de hoogte bent van het feit dat je zwanger bent, is het daarom belangrijk om ons hiervan in kennis te stellen. Hierbij zal zeker en vast de nodige discretie in acht genomen worden. Van zodra we op de hoogte zijn van je zwangerschap, ben je wettelijk beschermd en kunnen (indien nodig) preventieve maatregelen getroffen worden.

Je kan als medewerker je leidinggevende op de hoogte brengen, die dan vervolgens de business partner HR van de cluster verwittigt. Een andere optie is om rechtstreeks contact op te nemen met de business partner HR van je cluster. De contactgegevens vind je hier terug:

- Cluster welzijn: eline.kennis@turnhout.be
- Cluster omgeving: bart.wilrycx@turnhout.be
- Cluster beleving: evi.wouters@turnhout.be
- Cluster personeel & organisatie: evi.wouters@turnhout.be

Risico's verbonden aan je zwangerschap

Bij kennis van je zwangerschap/borstvoeding moeten onmiddellijk de nodige maatregelen kunnen genomen worden om jezelf, je ongeboren vrucht en de baby te beschermen.

Hiervoor werden voorafgaandelijk al volgende acties ondernomen:

1. Er werd een inventaris opgemaakt van de activiteiten/werkposten/functies die risico's kunnen inhouden tijdens de zwangerschap en/of borstvoeding.
2. Op basis van deze informatie werden preventiemaatregelen vastgesteld. Deze maatregelen zijn in volgorde van toepassing:
  - Een tijdelijke aanpassing van de arbeidsomstandigheden of werktijden;
  - Andere arbeid laten verrichten die wel toelaatbaar is;
  - Schorsing van de arbeidsovereenkomst of vrijstelling van de arbeid.

Omdat een risico zich kan voordoen dadelijk na de bevruchting, krijg je als betrokken personeelslid steeds inzage in de werkpostfiches. Deze werkpostfiches liggen bij de personeelsdienst.

Toepassen van de vastgestelde preventiemaatregelen

- **Als je tewerkgesteld bent op een werkpost of in een functie met mogelijke risico's**, zal de organisatie de vastgestelde preventiemaatregelen toepassen.

Zo kan je na melding van de zwangerschap o.a. uitgenodigd worden (onmiddellijk én bij werkhervatting) voor een gezondheidstoezicht door de arbeidsarts. Personeelspunt zal een afspraak maken bij de arbeidsarts van Idewe en bezorgt je nadien alle nodige (praktische) informatie.

Nadien zal de leidinggevende onmiddellijk de nodige preventiemaatregelen nemen conform de werkpostfiches en conform de beoordeling door de arbeidsarts.

- **Indien een bezoek aan de arbeidsarts geen vereiste is (opgenomen in risicodossier)**, kan je als personeelslid alsnog de arbeidsarts consulteren in verband met vragen betreffende diverse risico's, individuele onderliggende problemen ....

De arbeidsarts bevestigt de te nemen maatregelen zoals deze zijn opgenomen in het werkpostfiches en stelt indien nodig bijkomende maatregelen voor.

Bepaalde agentia en arbeidsomstandigheden worden door de wetgever steeds verboden voor zwangere werknemers:

- het manueel hanteren van lasten gedurende de laatste drie maanden van de zwangerschap;
  - omgevingswarmte boven 30 °C;
  - ioniserende straling
  - biologische agentia die ernstige risico's kunnen meebrengen o.a.:
    - bepaalde bacteriën (listeria monocytogenes - neisseria gonorrhoeae - treponema pallidum)
    - bepaalde virussen (enterovirussen - hepatitis B-virus – herpesvirussen (type2) - humane immunodeficiëntievirussen (HIV) - humaan parvovirus B19 - rubivirus (rubella))
    - bepaalde parasieten (toxoplasma gondii)
- tenzij men door immunisatie voldoende tegen deze agentia beschermd is
- een reeks chemische agentia
  - bepaalde arbeidsomstandigheden zoals handenarbeid bij grondwerk, op- en uitgravingswerk

Indien je niet akkoord bent met de beslissing van de arbeidsarts kan er een overlegprocedure opgestart worden. Deze moet aanvangen binnen de 5 werkdagen na het overhandigen/verzenden van het formulier van de gezondheidsbeoordeling. Binnen deze overlegprocedure zal jouw persoonlijk dossier besproken en geëvalueerd worden door de arbeidsarts en de, door jou gekozen, behandelende arts. Het overleg tussen de artsen moet binnen de 14 dagen afgerond zijn. Indien de overlegprocedure tussen de artsen niet resulteert tot een bevredigend resultaat, kan er een beroepsprocedure worden opgestart door beroep aan te tekenen bij de geneesheer-inspecteur van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk (binnen de 7 werkdagen na overhandiging/verzenden van het formulier van de gezondheidsbeoordeling).

Zwangerschapsonderzoeken

Artikel 154 van de rechtspositieregeling van Stad Turnhout bepaalt dat vrouwelijke personeelsleden dienstvrijstelling krijgen voor zwangerschapsonderzoeken tijdens de diensturen gedurende de zwangerschap.

Je tikt uit bij vertrek en terug in als je terug start met werken na de consultatie. Het verschil in uren breng je in in Primetime door 'Afwezigheid aanvragen' en gebruik van de code 'GYNBV'. Het attest van je arts bezorg je aan Mie Caers (mie.caers@turnhout.be).

Bepalingen in de rechtspositieregeling Stad Turnhout

Hiernaast nam de organisatie ook nog een aantal andere bepalingen op in de rechtspositieregeling:

Artikel RPR	
Afdeling II. Overuren Artikel 154	Zwangere personeelsleden of personeelsleden die borstvoeding geven, mogen geen overuren verrichten.
Hoofdstuk V. Het ziekteverlof en het	Verlof wegens arbeidsongeschiktheid wordt toegestaan voor de duur van de afwezigheid naar aanleiding van: ...

verlof wegens arbeidsongeschiktheid Artikel 220 §1	5° de vrijstelling van arbeid van de zwangere medewerkster of de medewerkster die borstvoeding geeft en die werkt in een schadelijk arbeidsmilieu, nadat vastgesteld werd dat geen aangepaste of andere arbeidsplaats mogelijk is; 6° de dagen afwezigheid wegens ziekte die zich voordoen binnen zes weken voor de werkelijke bevallingsdatum. Bij de geboorte van een meerling wordt die periode verlengd tot acht weken. Die dagen afwezigheid worden niet aangerekend op het beschikbare ziektekrediet, vermeld in artikel 215.
---	--

Hospitalisatie

Bij hospitalisatie wegens ziekte, ongeval, zwangerschap of bevalling betaalt Ethias de verblijfskosten, erelonen en medische kosten terug tot maximum het drievoud van de tussenkomst van de mutualiteit.

Voor meer info kan je mailen of bellen naar Personeelspunt (personeelspunt@turnhout.be; 014/44.33.81). Ook hier vind je meer info: <https://intranet.turnhout.be/hospitalisatieverzekering>.

3) Ik wil terug aan de slag na mijn bevallingsrust

Als je tewerkgesteld bent op een functie die de nodige risico's inhoudt, maakt Personeelspunt een afspraak met de arbeidsarts voor een gezondheidsbeoordeling binnen de 8 dagen. Personeelspunt bezorgt de gegevens van afspraak aan jou.

4) Ik ben/ga aan het werk en geef borstvoeding

Arbeidsomstandigheden

Bepaalde agentia en arbeidsomstandigheden worden door de wetgever steeds verboden tijdens de borstvoedingsperiode:

- het manueel hanteren van lasten tot en met de tiende week na de bevalling;
- bepaalde biologische agentia (cytomegalovirus – hepatitis B-virus – HIV)
- bepaalde chemische agentia
- bepaalde arbeidsomstandigheden w.o. handenarbeid bij grondwerk, op- en uitgravingswerk.

Borstvoedingspauze

Wens je gebruik te maken van de borstvoedingspauze, geef dit dan voor je werkhervatting door aan je leidinggevende. Vervolgens kunnen de nodige acties genomen worden.

Je mag je hiervoor afzonderen tijdens je werkuren. In- en uittikken is niet nodig en het inleveren van een attest ook niet.

Lokaal voor borstvoedingspauze

Je hebt ook recht op een lokaal voor het nemen van je borstvoedingspauze. Afhankelijk van je locatie, verschilt dit lokaal. Personeelspunt bezorgt je hier meer informatie over.

Dienstvrijstelling tijdens borstvoedingspauze

Zoals bepaald in hoofdstuk XV artikel 279 van de rechtspositieregeling krijgt het vrouwelijk personeelslid dienstvrijstelling op het werk a rato de benodigde tijd.

Bepalingen in de rechtspositieregeling Stad Turnhout

Artikel RPR	
Afdeling II. Overuren Artikel 154	Zwangere personeelsleden of personeelsleden die borstvoeding geven, mogen geen overuren verrichten.

Hoofdstuk V. Het ziekteverlof en het verlof wegens arbeidsongeschiktheid Artikel 220 §1	Verlof wegens arbeidsongeschiktheid wordt toegestaan voor de duur van de afwezigheid naar aanleiding van: ... 5° de vrijstelling van arbeid van de zwangere medewerkster of de medewerkster die borstvoeding geeft en die werkt in een schadelijk arbeidsmilieu, nadat vastgesteld werd dat geen aangepaste of andere arbeidsplaats mogelijk is; 6° de dagen afwezigheid wegens ziekte die zich voordoen binnen zes weken voor de werkelijke bevallingsdatum. Bij de geboorte van een meerling wordt die periode verlengd tot acht weken. Die dagen afwezigheid worden niet aangerekend op het beschikbare ziektekrediet, vermeld in artikel 215.
--	--

Bijlagen

Bijlage 1: Relevante wetgeving

Arbeidswet dd. 16.03.1971

Artikel 39 tem 43

- Prenatale consultatie
- Risico-evaluatie
- Bijzondere preventiemaatregelen
- Nachtarbeid

Codex Welzijn op het werk - Titel 5

Moederschapsbescherming

Codex Welzijn op het werk – Titel 4

Maatregelen in verband met het gezondheidstoezicht op de werknemers

KB dd. 20 juli 2001

Bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortvloeiende gevaren. Art. 20 en 25.

MB dd. 12 februari 2002

Borstvoedingspauze

